

Kunst | 27 november 2015

De Telegraaf

'EEN SOORT HADES'

Voyeur in het gekkenhuis

Confrontatie tussen Marie (Ilke Paddenburg) en haar vader (Hein van der Heijden). Foto Roel van Berckelaer

'Het is vreselijk spannend om een mens te zijn', concludeert Axel, een van de patiënten van de afdeling uit het psychiatrisch ziekenhuis, die centraal staat in Een soort Hades. En hij heeft misschien wel gelijk. Er zijn niet voor niets steeds meer mensen die, al dan niet tijdelijk, afhaken in onze hedendaagse, veeleisende maatschappij.

Het stuk toont het reilen en zeilen in een inrichting. Lars Norén schreef het oorspronkelijk voor de Zweedse televisie, maar Toneelgroep Amsterdam werkte het in 1997 om tot een toneelstuk met wel dertig personages. Theater Utrecht moet het nu met weliswaar met 'maar' twaalf acteurs doen, toch is het regisseur Thibaud Delpeut gelukt om samen met hen een rijkgeschakeerd caleidoscopisch schouwspel neer te zetten waarin patiënten, verpleging en het thuisfront figureren.

Terloops

Het lijkt allemaal vrij terloops qua opzet. Her en der spelen zich scènes af op het toneel die elkaar regelmatig overlappen. Maar het blijft helder dankzij een zorgvuldig gecomponeerde partituur van beeld, beweging, muziek en tekst. We maken kennis met een keur aan patiënten met verschillende ziektebeelden, waarbij het lijntje van de suïcidale Marie (prachtig gespeeld door Ilke Paddenburg), haar vader (Hein van der Heijden) en het vermeende misbruik misschien wel een van de meest intrigerende is. Maar ook Peter Blok speelt de verwarde oud-leraar klassieke talen Axel met verve en humor. Eigenlijk worden alle rollen, groot en klein, ijzersterk ingevuld.

Als toeschouwer mag je vanuit de zaal even meekijken naar de bewoners van deze afdeling, waardoor je je een beetje een voyeur voelt. Het is een theatrale registratie van de werkelijkheid. Want zoals in het echte leven zijn er hier geen wonderbaarlijke genezingen, geen antwoorden. Het is wat het is. Wie een verhaal met een kop en een staart verwacht, zit bij Een soort Hades verkeerd, maar wie de 'realiteit' durft te omarmen beleeft een heel goede toneelavond aan dit portret vol mededogen.

Esther Kleuver